ARVAMUS

18.11.2026 nr 1-2/26-619

Kellele: Euroopa Liidu asjade komisjon
Istungi kuupäev: 16.11.2026
Võtsid osa: Signe Riisalo (esimees), Komisjoni liikmed: Kalle Grünthal, Jaanus Karilaid, Tanel Kiik, Helmen Kütt, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Õnne Pillak

Komisjoni ametnikud: Heidi Barot (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helgi Kundla (nõunik), Kristi Reindla (nõunik), Riin Lindpere (konsultant), Terle Kask (konsultant)

Puudusid: Aleksandr Tšaplõgin
Kutsutud: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töösuhete ja töökeskkonna osakonna juhataja Seili Suder ja sama osakonna töösuhete nõunik Johann Vootele Mäevere

Teema: Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2019/1149, millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet, määrust (EL) 2016/589, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku (EURESe võrgustik), töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ja tööturgude edasist integratsiooni, ning määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd, ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsused (EL) 2017/1256, (EL) 2018/170, (EL) 2018/1020 ja (EL) 2018/1021 – COM(2026)985

Ülevaade arutelust
Sotsiaalkomisjon arutas oma 16.11.2026 istungil Eesti seisukohti Euroopa Tööjõuameti tugevdamise määruse eelnõu kohta COM(2026)985.

Seili Suder andis ülevaate määruse eelnõust ja Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohtadest. Ta selgitas, et 2019. aastal loodud Euroopa Tööjõuameti (ELA) peamine eesmärk on edendada piiriülest koostööd töötajate liikumisega seotud küsimustes. ELA toetab liikmesriikide asutuste vahelist teabevahetust ja ühiskontrolle ning annab töötajatele ja tööandjatele teavet piiriülese töötamise ja sotsiaalkindlustuse kohta. S. Suder märkis, et Euroopa Komisjon on ELA tegevust hinnates leidnud, et amet peaks tegutsema senisest ennetavamalt, saama oma ülesannete täitmiseks rohkem teavet ja omama selgemat mandaati. Määruse muudatuste eesmärk on parandada ELA juurdepääsu andmetele ja suurendada tema suutlikkust toetada liikmesriikide asutusi, sealhulgas ühiskontrollide suunamisel. Eelnõuga täpsustatakse ELA õigust anda teavet Euroopa Liidus liikuvatele kolmandate riikide kodanikele ja algatada nendega seotud ühiskontrolle. Eesti seisukohti tutvustades selgitas ta, et Eesti toetab ELA senisest laiemat ja ennetavamat rolli, sealhulgas kolmandate riikide kodanike töö- ja sotsiaalkindlustusõiguste kaitset ning tööalase ärakasutamise juhtumitega seotud nõustamist ja teabevahetust. Ta lisas, et kohalike organisatsioonide toetamine peaks toimuma ELA olemasolevate vahendite piires ega tohiks tuua liikmesriikidele lisakulusid. S. Suder tõi esile, et eelnõuga lihtsustatakse ka liikmesriikide vaheliste vaidluste vahendusmenetlust. Ühiskontrollidest rääkides rõhutas ta, et ELA toetatavates ühiskontrollides osalemine peab jääma liikmesriikidele vabatahtlikuks. Eesti on seni ühiskontrollides osalenud ja peab neid vajalikuks, kuid soovib säilitada otsustusõiguse neis

osalemise üle. Samuti peetakse oluliseks, et asutuste halduskoormus ei suureneks ja tagasiside andmise tähtajad oleksid mõistlikud. Riskianalüüside kohta selgitas S. Suder, et eelnõuga laiendatakse ka ELA ülesandeid operatiivsete riskianalüüside koostamisel. Eesti seisukoha kohaselt tuleks operatiivseid riskianalüüse koostada ELA olemasolevate ressursside arvelt. Kontaktametnike lähetamist käsitledes märkis ta, et Eesti ei toeta kohustust nimetada ja lähetada ELAsse täiendav riiklik kontaktametnik. Ta selgitas, et praegu töötab seal üks Eesti ametnik, kelle palga maksab Eesti ja lähetuskulud katab ELA. Olemasoleva esindaja hinnangul piisab ühest ametnikust. Lisaametniku lähetamine vähendaks Eesti asutuste personaliressurssi ning väikeriigi päringute ja ühiskontrollide maht ei õigusta täiendava esindaja saatmist. Otsus lisaametniku lähetamise kohta peaks jääma liikmesriigile. S. Suder lisas, et juba praegu on võimalik saata lisaesindaja oma kulul ning Saksamaa on seda võimalust kasutanud. Andmekaitse küsimustes tõi ta välja, et eelnõus peab olema täpselt sätestatud, millistele andmetele ELA ligi pääseb, mis eesmärgil juurdepääs antakse, kellel on juurdepääsuõigus ja kui kaua andmeid säilitatakse. Päringud ja juurdepääsud tuleb logida. Võimaluse korral tuleb kasutada anonüümitud või koondandmeid ja andmevahetuseks eelistada siseturu infosüsteemi (IMI). Ta märkis, et andmekaitsenõuete täpsustamisse kaasatakse Justiits- ja Digiministeerium ning vajalikke täiendusi arutatakse töörühmas. EURESe tegevusest rääkides selgitas S. Suder, et võrgustik aitab töötajatel leida tööd ja tööandjatel töötajaid Euroopa Liidus. Eesti toetab ettepanekut, et Euroopa Komisjon esitaks EURESe tegevusaruande senise kahe aasta asemel iga viie aasta järel. Samas märkis ta, et Eesti ei toeta muudatust, millega kaotatakse Euroopa Koordinatsiooniameti ülesanne toetada liikmesriike EURESe teavitustegevuse elluviimisel. Teavitustegevuseks mõeldud vahendeid kasutab Töötukassa välismaale tööle minna soovivate inimeste ning välismaalt töötajaid otsivate tööandjate nõustamiseks ja abistamiseks.

Kalle Grünthal küsis, kuidas lahendatakse kohustuste kollisioon Eesti Vabariigi põhiseadusest tuleneva isikuandmete kaitse ning ELAle laiendatava andmetele juurdepääsu ja nende töötlemise õiguse vahel. Ta viitas seletuskirjas nimetatud määrusele (EL) 2018/1725, mida kohaldatakse isikuandmete töötlemisele.

Seili Suder selgitas, et ELA ei hakka koguma uusi andmeid, vaid soovib juurdepääsu olemasolevatele infosüsteemidele, mille kaudu liikmesriikide asutused juba teavet vahetavad. Ta tõi näiteks IMI ja transpordivaldkonna infosüsteemi. Ta möönis, et kavandatava muudatusega saaks liikmesriikide vahel juba vahetatavatele andmetele juurdepääsu veel üks asutus. Seetõttu on ka Eesti oma seisukohtades viidanud sellele, et täpsustada tuleb kohaldatavaid andmekaitsereegleid ning seda, milliseid andmeid ELA vajab ja mis eesmärgil. Ta rõhutas, et eelkõige tuleb edastada koondandmeid ja anonüümitud andmeid, mitte isikustatud andmeid.

Signe Riisalo tunnustas, et Eesti seisukohtades on rõhutatud vajadust täpsustada andmete jagamise eesmärke ja jagatavate andmete loetelu.

Kalle Grünthal märkis, et andmete kogumise korda ja eesmärke tuleb täpsemalt selgitada. Ta kordas oma kahtlust, kas määruse (EL) 2018/1725 kohaldamine isikuandmete töötlemisele on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega. Ta rõhutas määruse otsekohalduvust ja leidis, et see võib minna vastuollu põhiseaduses sätestatud isikuandmete kaitsega. Ta viitas, et ei saanud vastust oma eelmisele küsimusele kohustuste kollisiooni kohta.

Signe Riisalo selgitas, et tegemist ei ole lõpliku määruse tekstiga, vaid eelnõuga ja käimasolevate läbirääkimistega. Sotsiaalkomisjoni ülesanne on anda Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamus Eesti seisukohtade kohta. Ta märkis, et Kalle Grünthali tõstatatud murekohad kajastuvad ka Eesti seisukohtades.

Seili Suder kinnitas, et põhiseadusega vastuolu ei ole.

Signe Riisalo küsis, kas tegemist on ühehäälsuse printsiibil põhineva määrusega.

Johann Vootele Mäevere vastas, et tegemist on kvalifitseeritud häälteenamusega vastu võetava määrusega.

Kalle Grünthal rõhutas isikuandmete küsimuses, et kuni ei ole üksikasjalikult selgitatud, miks on Eesti Vabariigi põhiseadus Euroopa Liidu põhiõiguste harta suhtes alamal positsioonil, ei tohiks määrust toetada ning Euroopa Liidu asjade komisjonile tuleks anda Vabariigi Valitsuse seisukohti mitte toetav arvamus.
Irja Lutsar küsis, kas on arutatud esindajate arvu määramist riikide rahvaarvu alusel, näiteks ühe või kahe esindaja määramist vastavalt rahvaarvu vahemikule.
Seili Suder täpsustas, et Eestil ja enamikul teistel riikidel on ametis üks esindaja, kuid Saksamaal on üks täiendav esindaja. Ta lisas, et väikeriigid peavad üht esindajat piisavaks, kuna arutelusid ei ole palju. Küsimus täiendavate esindajate saatmise võimalusest on tõstatunud seoses Saksamaa praktikaga ning seda kaaluvad ka Prantsusmaa ja Hispaania. Ta märkis, et täiendava esindaja saatmine on võimalik ka määrust muutmata.
Irja Lutsar täpsustas, et tema küsimus puudutas Eesti esindaja töökoormust.
Seili Suder vastas, et olemasoleva esindaja hinnangul piisab ühest ametnikust. Esindaja tööaega võiks täita mitte niivõrd rohkemate juhtumitega, kuivõrd tihedama suhtlusega asutuste vahel.
Signe Riisalo tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti.

Otsustati:
Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti (poolt 8: Jaanus Karilaid, Tanel Kiik, Helmen Kütt, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Õnne Pillak, Signe Riisalo; vastu 1: Kalle Grünthal; erapooletuid 0).

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Riisalo
Esimees

sotsiaal.ametnik@riigikogu.ee